

Seimo nario Naglio Puteikio ataskaita rinkėjams

Žemiau pateikiama svarbiausia informacija apie Seimo nario teises iniciatyvas ir kitus nuveiktus darbus.

INICIATYVA PANAIKINTI MINIMALIŲ PAJAMŲ APMOKESTINIMĄ

Seimo 2015 m. rudens sesijos metu N. Puteikis įregistravo kelis pasiūlymus, kurių esmė – nustatyti, kad nuo minimalios algos dydžio pajamų nebūtų mokami jokie mokesčiai. Tai būtų reali pagalba skurstantiems žmonėms, kurių Lietuvoje, kaip nurodė prof. Romas Lazutka, yra apie trečdalis, be to, taptų žingsniu link skaidresnės, nuo politinių manipuliacijų mažiau priklausomos sistemos, todėl teigiamai šią iniciatyvą įvertino ir ekonomistai, jau seniai siūlę priimti tokį sprendimą, bet nesulaukę nei dešiniųjų, nei kairiųjų valdžios partijų palaikymo. N. Puteikiui įregistravus minėtus pasiūlymus, pateikus argumentus ir pradėjus aktyviai kelti šią idėją, ją palaikė ir Liberalų sąjūdis, o vėliau ir Darbo partija, pateikę panašias iniciatyvas. Deja, nors buvo galima šį svarbų sprendimą priimti jau 2015 m. rudens sesijos metu, Seimo dauguma dėl siaurų politinių interesų tam pasipriešino. Vis dėlto vilties teikia tai, kad siekį neapmokestinamųjų pajamų dydį prilyginti minimaliai algai į savo darbotvarkes įtraukia vis daugiau politinių jėgų, todėl tikėtina, kad ateityje susiformuos kritinė masė, reikalinga sprendimui priimti. Šį procesą padėjo išjudinti ir tai, kad šią idėją savo pavadinime iškėlė 2016 m. pavasarį N. Puteikio ir jo bendražygių steigta nauja partija „Neapmokestinamųjų pajamų didinimas“, nors jos įregistruoti neleido Teisingumo ministerija.

Čia rasite išsamesnius paaiškinimus ir nuorodas į N. Puteikio pateiktų pasiūlymų tekstus:

Straipsnis interneto portale *Delfi.lt* [„Panaikinti mokesčius skurstantiems būtina, o nenaudinga tik partinei nomenklatūrai“](#)

[Seimas spęs dėl naglio Puteikio pasiūlymo neapmokestinti minimalios algos](#)

[Naglis Puteikis siūlo didinant MMA kartu proporcingai didinti ir neapmokestinamųjų pajamų dydžius](#)

[Naglis Puteikis siūlo neapmokestinti minimalios mėnesinės algos](#)

Straipsnis dienraštyje „Respublika“: [„Ir skurstantys nori gyventi“](#)

Ekonomisto dr. Raimondo Kuodžio pasakojimas apie tai, kaip įvairios vyriausybės žlugdė Lietuvai svarbias idėjas, tarp jų ir pasiūlymą neapmokestinti minimalios algos: [Su dr. Raimonu Kuodžiu – apie mokesčių ne-sistemą, arba kaip politikai žlugdo Lietuvai gyvybiškai svarbius sprendimus](#)

Pokalbis su Nacionalinio aktyvių mamų sambūrio atstove Rasa Žemaite, talkinusia N. Puteikiui formuluojant kai kurias iniciatyvas, apie skurdą ir būtinas mokesčių sistemos reformas: [Su Rasa Žemaite – kodėl skursta Lietuvos vaikai ir kaip iš socialinio modelio „pradingo“ mokesčių reforma](#)

DIRBANČIŲJŲ TEISIŲ GYNIMAS

2015 m. rudenį N. Puteikis įregistravo kelis pasiūlymų paketus Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos parengtam Darbo kodekso naujos redakcijos projektui, kurį profesinės sąjungos ne kartą įvertino kaip bandymą radikalčiai liberalizuoti darbo santykius dirbančiųjų interesų sąskaita ir kuris susilaukė jaunimo protesto akcijų (2016 m. birželį protestuojantys studentai prie vyriausybės rūmų įkūrė palapinių miestelį).

Čia rasite informaciją apie N. Puteikio teiktą pasiūlymą nustatyti, kad minimalaus darbo užmokesčio dydis negali būti mažesnis nei pusė praėjusių metų vidutinio atlyginimo dydžio – tai dar viena iš idėjų, kurias jau seniai siūlo ekonomistai, nesulaukdami valdančiųjų partijų palaikymo:

[Naglis Puteikis siūlo naujajame kodekse nustatyti, kad MMA negali būti mažesnė nei pusė vidutinio darbo užmokesčio](#)

Taip pat N. Puteikis įregistravo keliasdešimt AB „Švyturys“ profesinės sąjungos inicijuotų pasiūlymų, kurių tikslas – apginti samdomų darbuotojų interesus, panaikinant jų teises iš esmės pažeidžiančias nuostatas

ir sustiprinant garantijas, užtikrinančias silpnesnės darbo santykių šalies interesų apsaugą. Be kitų dalykų, N. Puteikis siūlė neįteisinti nenustatytos apimties (vadinamųjų „nulinių“) darbo sutarčių, nustatyti, kad kilę neaiškumai turi būti aiškinami darbuotojų naudai, nes jie yra socialiai labiau pažeidžiama darbo santykių šalis, supaprastinti streikų organizavimą, nes ši teisė, pripažįstama visame civilizuotame pasaulyje, Lietuvoje yra paversta fikcija.

Pasiūlymų tekstus su argumentais rasite [ČIA](#) ir [ČIA](#).

N. Puteikio ir AB „Švyturys“ profesinės sąjungos komiteto pirmininko Raimondo Tamošausko komentarai paskelbti čia:

[Naglis Puteikis ir AB "Švyturys" profesinė sąjunga siūlo supaprastinti streikų organizavimą, užtikrinti dirbančiųjų teisių apsaugą](#)

Žinutė Delfi.lt: [Siūloma supaprastinti streikų organizavimą](#)

2015 m. gruodį N. Puteikis įregistravo ir profesinės sąjungos „Solidarumas“ inicijuotą pasiūlymą naujai Darbo kodekso redakcijai, kurio tikslas – apginti samdomų darbuotojų interesus, užkertant kelią nesąžiningoms manipuliacijoms sudarant kolektyvines sutartis. Pasiūlymą [rasite čia](#).

Šiuos pasiūlymus N. Puteikis kartu su profesinių sąjungų ir Nacionalinio aktyvių mamų sambūrio atstovais gynė, dalyvaudamas Seimo socialinių reikalų ir darbo komiteto posėdžiuose (nedidelei daliai pasiūlymų buvo pritarta arba pritarta iš dalies), o vėliau pasisakydamas Seimo plenarinių posėdžių salėje.

Nepaisant profesinių sąjungų ir studentų protestų, 2016 m. birželį Seimo dauguma šį projektą priėmė, o rudens sesijoje atmetė prezidentės Dalios Grybauskaitės veto.

N. Puteikis balsavo prieš naująją Darbo kodekso redakciją (balsavimo rezultatus [rasite čia](#)) ir prieš pasiūlymą nepriimti prezidentės siūlytų pakeitimų (balsavimo [rezultatai čia](#)).

Seimo daugumai (socdemų, darbiečių, tvarkiečių ir trijų konservatorių balsais) priėmus naują Darbo kodekso redakciją, N. Puteikis įregistravo kelias teises iniciatyvas, kurių tikslas – užkardyti grėsmes, kurias Lietuvos visuomenei kelia šis įstatymas, ir minimizuoti žalą, kurią jis gali padaryti.

Įstatymo projektu [Nr. XIIP-4737](#) N. Puteikis siūlo nustatyti, kad naujasis Darbo kodeksas įsigaliotų ne nuo 2017 m., bet nuo 2018 m. pradžios, kad per tą laiką būtų galima jį deramai patobulinti ir užtikrinti darbuotojų, kaip silpnesnės darbo santykių pusės, interesų apsaugą.

Kaip pažymima [aiškinamajame rašte](#), tuo atveju, jei naujasis Darbo kodeksas įsigaliotų jau artimiausiu metu, tai turėtų ypač neigiamų pasekmių: liberalizavus darbo rinką, bet neužtikrinus darbuotojų socialinio saugumo, būtų iš esmės pažeistas darbuotojų ir darbdavių jėgų balansas, tai dar labiau padidintų socialinę įtampą, pablogintų jau šiuo metu didžiulį nesaugumą, skurdą ar skurdo riziką patiriančios didelės visuomenės dalies padėtį ir suteiktų dar didesnę pagreitį emigracijai. Apie tai perspėjo ir profesinės sąjungos, ir protestus prie vyriausybės rengęs akademinis jaunimas, ir žinomi šalies mokslininkai. Vienas iš naujojo Darbo kodekso kūrėjų [prof. Romas Lazutka nurodė](#): „Yra pavojus, kad naujasis Darbo kodeksas gali iš esmės pabloginti samdomų darbuotojų padėtį, dar labiau mažinti darbo pajamų dalį BVP, investicijas į žmogiškąjį kapitalą ir jį dar labiau nupiginti. Ypač žalingi neribotos darbo apimties kontraktai, kurie taip pat gali pabloginti mokesčių surinkimą, sudaryti prielaidas šešėlinėms algoms plisti.“ Darbo rinkos tyrimų instituto direktorius [dr. Boguslavas Gruževskis perspėjo](#), kad naujasis Darbo kodeksas būtų naudingas tik gerai apmokamas darbo vietas turintiems darbuotojams, kurių Lietuvoje yra vos 15 procentų, tuo tarpu jauniems žmonėms darbo rinka taptų dar nepatrauklesnė ir emigracija tik aktyvėtų. Šių grėsmių akivaizdoje, kaip pažymi Naglis Puteikis, būtų visiškai neatsakinga leisti nuo 2017 m. pradžios įsigalioti Seimo daugumos priimtam įstatymui, kurį galima vertinti kaip įstatymų leidybos broką, net jei būtų priimtos šiuo metu karštligiškai, paskubomis teikiamos jo pataisos – Darbo kodeksą būtina tobulinti atsakingai, o priimti tik tada, kai bus deramai užtikrintas darbuotojų socialinis saugumas.

Taip pat N. Puteikis, atsižvelgęs į AB „Švyturys“ darbuotojų profesinės sąjungos iniciatyvą, įregistravo [kelis pasiūlymus](#) Irenos Šiaulienės, Kęstučio Daukšio ir kitų naująją Darbo kodekso redakciją stūmusių valdančiųjų siūlomoms įstatymo pataisoms – N. Puteikis siūlo nustatyti didesnius išeitinių išmokų dydžius,

kai darbo sutartis nutraukiama darbuotojo iniciatyva dėl svarbių priežasčių, ilgesnį įspėjimo terminą, kai darbo sutartis nutraukiama darbdavio iniciatyva be darbuotojo kaltės, taip pat darbuotojų interesus atitinkančią darbo grafiko pakeitimų derinimo tvarką, kai taikoma suminė darbo laiko apskaita. Tie išeitinių išmokų dydžiai, kuriuos priimtame Darbo kodekse numatė ir dabar siūlo valdantieji, yra vienas iš pavyzdžių, kai darbuotojas paliekamas iš esmės be socialinės apsaugos, kuriant tik jos regimybę – nurodo N. Puteikis. Žmonėms, kurie neteko darbo dėl svarbių priežasčių, siūloma arba vieno vidutinio darbo užmokesčio (VDU) dydžio išeitinė išmoka (pvz., kai darbuotojo prastova ne dėl jo kaltės tęsiasi ilgiau nei mėnesį, kai darbuotojui du mėnesius iš eilės ir daugiau nemokamas visas darbo užmokestis, kai darbdavys ilgiau nei du mėnesius iš eilės neužtikrina darbuotojų saugos), arba dviejų VDU dydžio išeitinė išmoka (kai darbuotojas nebegali dirbti dėl ligos, neįgalumo, būtinybės slaugyti namuose nuolatinės slaugos reikalaujantį šeimos narį, kai sulaukia pensinio amžiaus). Tuo atveju, jei išdirbtas laikas mažesnis nei metai – išmokos dar mažesnės.

Ypač ciniškai, kaip pažymi Naglis Puteikis, tokie išmokų dydžiai atrodo, žinant, kad Seimo nariams ir karjeros valstybės tarnautojams išeitinių išmokų dydžiai nesikeičia: Seimo nariai gauna 2-6 mėnesių parlamentaro vidutinio darbo užmokesčio išmoką, priklausomai nuo darbo laiko Seime, o karjeros valstybės tarnyboje išeitinės išmokos gali būti nuo 1 iki 6 mėnesių vidutinio užmokesčio dydžio, priklausomai nuo tarnybos stažo.

Taip pat N. Puteikis [įregistravo pasiūlymus](#) nustatyti minimalų apmokėjimo dydį už darbą, kai nukrypstama nuo normalių darbo sąlygų ar padidinamas darbo mastas (nes pagal naująjį Darbo kodeksą darbdavys už tokį darbą galės mokėti tik simboliškai padidintą užmokestį ir nebus motyvuotas gerinti darbo sąlygas), pailginti įspėjimo apie darbo grafiko pakeitimą terminą iki 14 darbo dienų (vietoje 5 darbo dienų, kaip priimtame įstatyme), atsisakyti išimtinių atvejų, kai darbo grafikai galėtų būti keičiami, įspėjus darbuotoją vos prieš dvi darbo dienas; tinkamai įtvirtinti pareigą suderinti darbo grafiko pakeitimus su darbuotojų atstovais.

Daugiau: [N. Puteikis: būtina užkardyti grėsmes, kurias Lietuvos visuomenei kelia Seimo daugumos priimtas darbo kodeksas](#)

2014 m. svarstant 2015 m. biudžetą, N. Puteikis įregistravo pasiūlymą padidinti kultūros, socialinių, švietimo darbuotojų atlyginimus, sumažinant valstybės valdymo išlaidas, ir kartu su kitais panašius pasiūlymus pateikusiais parlamentarais pasiekė, kad šiai iniciatyvai buvo pritarta – 2014 m. gruodžio 4 d. Seimas nusprendė pakoreguoti 2015 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų projektą, pritardamas pasiūlymui nuo 2015 m. liepos padidinti kultūros ir meno darbuotojų atlyginimus. Daugiau informacijos:

[Pasiūlymas sumažinti valstybės valdymo išlaidas ir padidinti kultūros, socialinių, švietimo darbuotojų atlyginimus](#)

Straipsnis *Delfi.lt*: Naglis Puteikis. [Biudžetas: teisėjams – milijonai, kultūrininkams ir policininkams – riestainio skylė](#)

INICIATYVA APSAUGOTI GYVYBIŠKAI SVARBIŲ POREIKIŲ TENKINIMUI BŪTINAS LĖŠAS

2014-09-19 Naglis Puteikis Seime įregistravo Civilinio proceso ir Darbo kodeksų pataisas (aiškinamuosius raštus [rasite čia](#)), siekdamas pakeisti socialines žmogaus teises pažeidžiančią padėtį, kai iš minimalios algos dydžio pajamų leidžiama skolų padengimui išskaičiuoti 50 procentų, paliekant pragyvenimui akivaizdžiai nepakankamą, už oficialią skurdo ribą dvigubai mažesnę sumą. Daugiau apie tai:

[Naglis Puteikis siūlo keisti įstatymus, dėl kurių dirbantys žmonės verčiami skursti](#)

Iš esmės šia iniciatyva Seimo narys siūlė nustatyti pajamų dydį, kuris būtinas patenkinti minimaliems poreikiams, todėl būtų neliečiamas – N. Puteikio įsitikinimu, šis dydis turėtų sutapti su minimalios algos dydžiu. Tačiau Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetui pateikus išvadą, kad toks projektas galimai prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, tapo akivaizdu, kad dabartinis Seimas šiai iniciatyvai nepritars.

Todėl to paties tikslo – užtikrinti, kad antstoliai negalėtų palikti žmogaus be lėšų būtiniausiems poreikiams patenkinti – N. Puteikis siekia ir kitu keliu. Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 668 straipsnio 1 dalyje jau yra įtvirtintas draudimas nukreipti išieškojimą į vienintele, gyvybiškai svarbių asmens poreikių patenkinimui būtinas lėšas, neviršijančias minimalios mėnesinės algos dydžio – tačiau bėda tai, kad antstoliai šio draudimo nesilaiko, o tokį jų elgesį palaiko Socialinių reikalų ir darbo bei Teisingumo ministerijos. Todėl N. Puteikio iniciatyva jo pagalbos prašantiems žmonėms kartu su „pro bono“ talkinančiais teisininkais rengiami skundai antstoliams ir dokumentai teismams. Jau pasiekta pirmoji pergalė: antstolė Jurgita Bareikienė pripažino argumentus pagrįstais ir remdamasi CPK 668 str. 1 d. bei Vilniaus apygardos teismo 2015 m. sausio 27 d. nutartimi civilinėje byloje 2S-730-656/2015 panaikino išskaitymą iš skurstančios 79 metų moters pensijos. Šiuo metu keliose bylose laukiame apeliacinės instancijos teismų sprendimų, organizuojamas kasacinių skundų rengimas. Šios iniciatyvos sėkmė būtų svarbi visiems, kuriems priverstinis skolų išieškojimas tiesiogine prasme yra tapęs išgyvenimo eksperimentu – turint precedentes, bus galima pakeisti dabartinę praktiką.

Išsamesnę informaciją apie tai rasite čia: [„Ar „skolininkas“ turi teisę gyventi“](#)

2016 m. pavasario sesijos metu N. Puteikis dar kartą pabandė gauti Seimo pritarimą iniciatyvai apsaugoti išgyvenimui būtinas pajamas, birželio 29 d. priėmimo stadijoje [iregistruodamas pasiūlymą](#) įtvirtinti Civilinio proceso kodekso 739 straipsnyje draudimą išieškoti iš skolininko pajamų dalies, neviršijančios Lietuvos statistikos departamento skelbiamos mažiausios pinigų sumos, reikalingos įprastiniams poreikiams patenkinti, jei tai yra vienintelės asmens pajamos. Seimo salėje svarstant šį pasiūlymą kilo esminė diskusija dėl būtinybės keisti dabartinį reglamentavimą, dėl kurio mažas pajamas gaunantiems žmonėms, tarp jų ir neįgaliesiems, vykdant išieškojimą nepaliekama lėšų net pačiam minimaliausiam išgyvenimui. Ministras J. Bernatoniš pažadėjo šią situaciją spręsti taisydamas antstolių Vykdomo instrukciją. Už N. Puteikio pasiūlymą apsaugoti esminių, gyvybiškai svarbių žmogaus poreikių patenkinimui būtiną pajamų dalį balsavo 29, prieš – 4, susilaikė – 64. [Vardinius balsavimo rezultatus rasite čia](#). N. Puteikiui priminus J. Bernatoniš pažadą ir pareiškus norą dalyvauti rengiant teisės aktų pataisas, būtinas norint apsaugoti išgyvenimui reikalingas pajamas, liepos 28 d. Teisingumo ministerija informavo, kad N. Puteikio pasiūlymas perduotas nagrinėti teisingumo ministro įsakymu sudarytam Civilinio proceso kodekso priežiūros komitetui, pažadėta informuoti apie svarstymą. Kol kas daugiau jokios informacijos apie šio pasiūlymo likimą Seimo narys negavo.

RAGINIMAS NUSTATYTI ABSOLIUTAUS SKURDO RIBĄ

Reaguodamas į skurdo problemą N. Puteikis, be kitų dalykų, jau kelerius metus bando atkreipti valdančiųjų (ypač – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, taip pat premjero A. Butkevičiaus) dėmesį, kad turi būti nustatyta absoliutaus skurdo riba, t. y., minimalus biudžetas, būtinas patenkinti esminiems, gyvybiškai svarbiems poreikiams – tai taptų svarbiu atskaitos tašku, formuojant sąžiningą ir tikslią socialinę politiką, nes dabartinė sistema pagrįsta melu. Pvz., valstybės remiamų pajamų dydis šiuo metu yra 102 Eur – jei pajamos didesnės, žmogus laikomas pakankamai gerai gyvenančiu ir paramos negauna. Deja, valdantieji – tiek dabartiniai, tiek ankstesni – neturi politinės valios keisti šią melo sistemą.

N. Puteikio komandos pastangomis įsipareigojimas nustatyti absoliučią skurdo ribą buvo įrašytas į partijos „Lietuvos sąrašas“ savivaldybių rinkimų, vėliau – į valdančiosios Vilniaus koalicijos programą. Sostinės politikų pavyzdys galėtų paskatinti visoje Lietuvoje kurti sąžiningesnę, tikslesnę socialinę politiką. Deja, kol kas ir Vilniaus valdžia neskuba vykdyti įsipareigojimo.

Apie tai galite paskaityti čia:

[N. Puteikis. Apie skolintus batus ir valstybinę melo sistemą](#)

[N. Puteikis. Nutylėtas Vilnius](#)

[N. Puteikis. Pone Zuokai, ir jie yra žmonės. Antras laiškas Vilniaus merui](#)

[Lietuviškas minimalizmas: 3/4 dešrelės ir 20 razinų per mėnesį](#)

[Skurdo vaizdą Lietuvoje iškreipia skurdo skaičiavimo metodika](#)

[Vilniaus valdančioji koalicija įsipareigojo nustatyti absoliutaus skurdo ribą. Klausime, kas nuveikta](#)

2016-03-21 N. Puteikis dar kartą kreipėsi į premjerą Algirdą Butkevičių ir socialinės apsaugos ir darbo ministrę Algimantą Pabedinskiene, ragindamas priimti asmeninę atsakomybę dėl skandalingai prastos minimalios socialinės apsaugos sistemos ir užtikrinti, kad ji būtų pagrįsta asmens poreikių vertinimu, o ne mistiniais, gyvenimo realių seniai neatitinkančiais „rodikliais“, kaip yra dabar.

Dabartinė socialinės apsaugos sistema yra pagrįsta melu ir virto pasityčiojimu iš skurstančiųjų, – rašoma N. Puteikio kreipimesi. Iki 2008 m. vidurio ši sistema turėjo aiškų atskaitos tašką – „minimalų gyvenimo lygį“, kurio reikšmė tuo metu galiojusiame Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų garantijų įstatyme buvo apibrėžta taip: „šeimos mėnesinių pajamų suma, tenkanti vienam žmogui per mėnesį ir garantuojanti visiems minimalų socialiai priimtina poreikių patenkinimo lygį, atitinkantį organizmo maisto poreikius pagal fiziologines normas, taip pat minimalius drabužių, avalynės, baldų, ūkinių, sanitarijos ir higienos reikmenų, buto, komunalinių, buitinių, transporto, ryšių, kultūros ir švietimo paslaugų poreikius“. Tačiau jau septynerius metus šis dydis nebenustatomas, o vietoje jo naudojami jokios gyvenimiškos prasmės neturintys, niekaip su žmogaus poreikiais ir ekonominėmis realijomis nesusiję, nomenklatūros kabinetuose išgalvoti ir Vyriausybės nutarimais patvirtinti rodikliai, atimantys iš skurstančiųjų galimybes gauti paramą.

Pavyzdžiui, „bazinės socialinės išmokos“ (BSI), pagal kurią apskaičiuojamos išmokos ir pašalpos, dydis – 38 Eur. Ši suma, neskaitant perskaičiavimo į eurus, nesikeitė nuo 2007-ųjų, kai dar vadinta minimaliu gyvenimo lygiu. Ji jau seniai tapo visiška fikcija, nes akivaizdu, kad Lietuvoje neįmanoma išgyventi turint 1,26 Eur dienai. Kitas mistinis dydis – „valstybės remiamos pajamos“ (VRP), šiuo metu sudarantis 102 Eur. Asmenims, kurių pajamos mažesnės, skiriama valstybės parama – jie laikomi skurstančiais. Taigi valstybė tarsi deklaruoja, kad turint tokią sumą, galima patenkinti minimalius poreikius.

Ši melu pagrįsta sistema pasmerkia skurdui ir nevilčiai, – premjerui A. Butkevičiui ir socialinės apsaugos ir darbo ministrei A. Pabedinskienei adresuotame kreipimesi pažymėjo N. Puteikis, kurio kaip Seimo nario pagalbos nuolat prašo žmonės, neįstengiantys patenkinti svarbiausių gyvybinių ir socialinių poreikių, bet negaunantys būtinos paramos, nes jų pajamos didesnės nei 102 Eur.

Tokią padėtį, kaip nurodo parlamentaras, atspindi ir Europos Komisijos ataskaitoje neseniai paskelbta išvada, kad minimali socialinė apsauga Lietuvoje yra viena prasčiausių Europos Sąjungoje (žr.: [„Europos Komisija apie Lietuvą: mokesčiai mažai uždirbantiems dideli, minimali socialinė apsauga – viena prasčiausių“](#)).

„Esu įsitikinęs, kad šį skandalingą prastumą nulėmė ne prasta ekonominė valstybės padėtis, bet prasta Jūsų pirmtakų ir Jūsų politika, prioritetus sudėliojant turtinųjų naudai. Konservatorių ir liberalų vyriausybė krizę įveikinėjo skurdindama pažeidžiamiausius gyventojus (cituoju 2013 m. kovo 26 d. Europos Komisijos užimtumo ir socialinės padėties apžvalgą: „...analizė parodė, kad būtina kruopščiai suplanuoti biudžeto reformas, kad nuo jų neproporcingai nenukentėtų neturtingiausi gyventojai, kaip tai atsitiko kai kuriose šalyse (pavyzdžiui, Lietuvoje ir Estijoje)“, šį darbą tęsė ir Jūsų Vyriausybė, kuri taupė socialinėms išmokoms skirtas lėšas, bet iki šiol nepasirūpino minimalios socialinės apsaugos adekvatumu. 2014 m. rugsėjo 10 d. Jūs pasirašėte Vyriausybės nutarimus, kuriais nustatyti VRP ir BSI dydžiai iš gilų skurdą patiriančių žmonių atima galimybę gauti pagalbą. Todėl raginu Jus priimti asmeninę atsakomybę ir užtikrinti, kad šie dydžiai būtų kuo skubiau pakeisti, nustatant tokias sumas, kurios būtų pagrįstos minimalių asmens poreikių vertinimu. Kitaip tariant, raginu užtikrinti, kad būtų nustatyta absoliutaus skurdo riba, kuri taptų atskaitos tašku kuriant socialinės apsaugos sistemą, adekvačiai reaguojančią į skurdo problemą“, – rašoma premjerui A. Butkevičiui ir socialinės apsaugos ir darbo ministrei A. Pabedinskienei adresuotame N. Puteikio kreipimesi.

Nustatant absoliučios skurdo ribos dydį, Seimo narys siūlo pasitelkti Lietuvos socialinių tyrimų centro mokslininkus, kurie Lietuvos Carito užsakymu neseniai atliktame tyrime konstatavo, kad Lietuvoje reiktų nustatyti ne tik santykinio, bet ir absoliutaus skurdo ribą, nes dabar naudojamas metodas paslepia tikrąją problemos mastą, o skurdo rizikos riba nėra pagrįsta objektyviais gyventojų vartojimo normatyvais, todėl visiškai neaišku, ar šis dydis pakankamas poreikiams patenkinti (žr.: [Skurdo vaizdą Lietuvoje iškreipia skurdo skaičiavimo metodika](#)).

N. Puteikis pabrėžia būtinybę remtis socialiai atsakingos europietiškos politikos pavyzdžiais – tokiais, kaip Jungtinės Karalystės, kur pragyvenimo minimumą Londono regione kasmet apskaičiuoja ir viešai skelbia Didžiojo Londono regiono valdžia, o likusioje šalies dalyje šį dydį nustato ir skelbia Loughborough universiteto Socialinės politikos tyrimų centras (žr. [ČIA](#), [ČIA](#) ir čia: [Mūsų išgyvenimo eksperimentai ir britų savigarba](#)).

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija į šiuos N. Puteikio pasiūlymus atsakė atsirašinėjimu: 2015 m. teigė, kad valstybės remiamų pajamų dydžio pakeitimas bus numatytas 2016 m. biudžete, 2016 m. – kad kuriama metodika, kuri leis nustatyti minimaliam išgyvenimui būtinų pajamų dydį.

VARTOTOJŲ TEISIŲ GYNIMAS

Siekdamas apginti vartotojų teises, kad jie galėtų realizuoti įstatymuose numatytą, bet šiuo metu itin sunkiai realizuojamą teisę nutraukti šilumos pirkimo–pardavimo sutartis vartotojo iniciatyva ir būtų apsaugoti nuo nepagrįstų šilumos tiekėjų pretenzijų, kai per teismus reikalaujama sumokėti tariamas „skolas“ už šilumos energiją, kurios žmonės nesuvaržo, N. Puteikis 2014 m. liepą įregistravo Šilumos ūkio įstatymo 29 straipsnio pakeitimo projektą, aktualų šimtams teismuose su šilumininkais besibylinėjančių gyventojų (išsamesnį paaiškinimą rasite projekto [aiškinamajame rašte](#)). Seimas šiam projektui [pritarė po pateikimo](#) 2014 m. gruodį, tačiau vėliau procesas buvo įstrigęs, nes vyriausybė ilgai rengė išvadą. Kai vyriausybės išvada pagaliau buvo pateikta, Aplinkos komitetas įregistravo projekto redakciją, kuri iš esmės iškreipė pirminio projekto intencijas ir kurią priėmus vartotojų teisė nutraukti nenaudingas sutartis būtų paversta visiška fiktyvia (pvz., norint pakeisti buto šildymą, Aplinkos komiteto projekte reikalaujama gauti visų daugiabučio namo savininkų rašytinį pritarimą, žr. [ČIA](#)). Todėl 2016 m. birželį balsavimo metu N. Puteikis pakvietė nepritarti Aplinkos komiteto projektui ir pats balsavo prieš (balsavimo [rezultatus rasite čia](#)), o vartotojų teisę turėti alternatyvą rubikoniniam modeliui sieks užtikrinti po rinkimų pasikeitus Seimo daugumai.

Be to, gindamas šilumos vartotojų interesus, N. Puteikis kreipėsi į Lietuvos vyriausiąją administracinį teismą, kuris išnagrinėjęs norminę administracinę bylą 2014 m. spalio 31 d. sprendimu pripažino, kad dalis šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių punktų prieštarauja konstituciniam teisinės valstybės principui, ir juos panaikino. Daugiau apie tai rasite [čia](#):

[LVAT sprendimas padės kovoti su rubikonine baudžiava](#)

Šiuo metu laukiame Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo sprendimo byloje, kurioje viena Kupiškio raj. gyventoja gina savo teisę nemokėti rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą bei tvarkymą, nes ji šios paslaugos realiai negavo. Sprendimas šioje byloje gali būti svarbus ir kitiems vartotojams, todėl N. Puteikio iniciatyva moteriai suteikta pagalba rengiant dokumentus teismui.

KAI KURIOS ANTIKORUPCINĖS INICIATYVOS

2014-11-06 N. Puteikis įregistravo Civilinio proceso kodekso ir Administracinių bylų teisenos įstatymų pataisas, kurias priėmus būtų panaikinti apribojimai, varžantys valstybės institucijų ir piliečių teisę kreiptis į teismą ginant viešąjį interesą. Pataisos parengtos reaguojant į kritinę padėtį viešojo intereso gynimo srityje, apie kurią liudija tiek sistemingos prokuratūros nesėkmės tiriant rezonansines bylas, pradėtas dėl galimo stambaus masto viešųjų finansų iššvaistymo ir išgrobstymo, tiek faktai, pateikti 2014 m. gegužės 23 d. Valstybės kontrolės atlikto valstybinio audito ataskaitoje „Viešojo intereso gynimo organizavimas“. Deja, daugiau nei akivaizdu, kad dabartinė Seimo dauguma tokiai iniciatyvai nepritartų, todėl ji bus teikiama naujai Seimo daugumai. Daugiau informacijos:

[Piliečiams ir institucijoms – realias teises ginti viešąjį interesą](#)

Šių įstatymų projektų [aiškinamuosius raštus rasite ČIA](#) ir [ČIA](#).

2016-01-08 N. Puteikis kartu su kitais Seimo nariais įregistravo Gyventojų turto deklaravimo įstatymo pakeitimo projektą, kurį priėmus būtų nustatyta griežtesnė deklaravimo tvarka, o antstoliai ir kiti atskirų piliečių bei visos valstybės gyvenime labai svarbūs asmenys pirmą kartą turėtų deklaruoti realią turto vertę, o ne skaičius, kurie visiškai neatspindi realios turto vertės. Be to, būtų išplėstas turto deklaracijas teikti privalančių asmenų sąrašas, įtraukiant į jį, be kitų, ir advokatus, bankroto administratorius, taip pat gydytojus, odontologus ir farmacijos specialistus, dirbančius biudžetinėse ir viešosiose įstaigose, kurių savininkė yra valstybė ar savivaldybė. Tai būtų palengvinimas korupcines bylas tiriantiems STT pareigūnams (projektas rengtas kartu su jais), nes dabartinis chaosas palankus siekiantiems nuslėpti neteisėtai įgytą turtą, ir žingsnis link didesnio skaidrumo tose srityse, kurios šiandien egzistuoja be atskaitomybės visuomenei, korupcinio slaptumo sąlygomis. [Projekto rasite čia](#).

Gindamas viešąjį interesą ir reaguodamas į konkrečias korupcijos apraiškas N. Puteikis yra ne kartą kreipęsis į teisėsaugos institucijas, kai kurios iš šių iniciatyvų pasiekė apčiuopiamų rezultatų.

Pvz., 2015 m. gruodį, reaguodama į N. Puteikio pareiškimą dėl viešojo intereso pažeidimo nuomojant valstybinę žemę Vilniuje, Tujų g. 2 (kelias publikacijas apie šią skandalinę istoriją rasite [ČIA](#) ir [ČIA](#)), Generalinė prokuratūra ėmėsi priemonių užkardyti bandymą pasipelninti valstybės sąskaita, nurodydama Nacionalinės žemės tarnybos vadovams nepažeisti įstatymų ir suformuoti privačiai bendrovei „MG Valda“ išnuomojamą sklypą tik tokio dydžio, koks reikalingas eksploatuoti statiniams. Nuo 2015-12-02 iki 2016-04 N. Puteikis kelis kartus kreipėsi į Generalinę prokuratūrą, prašydamas pateikti sklypo padalinimo schemą, kurioje matytųsi, kas lieka UAB „MG Valda“, o kas visuomenei. 2016-04-15 Generalinė prokuratūra informavo, kad 2016-02-04 NŽT gavo UAB "Orkanas" parengtą sklypo padalinimo schemą, bet ji buvo netinkama, todėl grąžinta UAB "Orkanas", o 2016-02-05 prokuratūra kreipėsi ieškiniu į Vilniaus apygardos teismą dėl žemės nuomos sutarties, pirkimo paradavimo sutarties ir kt. pripažinimo negaliojančiomis ir įpareigojimo išregistruoti statinius. Šiuo metu byla nagrinėjama teisme.

Žiniasklaidai paviešinus informaciją apie Lietuvos apeliacinio teismo teisėjų puotą vienu turtingiausių Kaišiadorių verslininkų įvardijamo Algimanto Radvilos užkeigoje „Pas Radvilą“, būtent N. Puteikio kreipimosi pagrindu Teisėjų etikos ir drausmės komisija atliko tyrimą ir išskėlė drausmės bylą buvusiam šio teismo pirmininkui Egidijui Žironui, o Teisėjų garbės teismas pripažino, kad jis pažeidė Teisėjų etikos kodekso 12 straipsnio 5 punktą, kuriame nustatyta, kad vadovaudamasis sąžiningumo ir nesavanaudiškumo principais teisėjas privalo *būti nepaperkamas, nepriimti dovanų, pinigų, neatlygintų paslaugų ar kitokių prielankumo ženklų, išskirtinių lengvatų ir nuolaidų ar kitų paslaugų iš fizinių ir juridinių asmenų, jeigu tai gali sukelti viešųjų ir privačių interesų konfliktą*. Kadangi Teisėjų garbės teismas neskyrė E. Žironui drausminės nuobaudos, apsiribojęs drausmės bylos svarstymu, N. Puteikis dėl tokio sprendimo pateikė skundą Lietuvos Aukščiausiajam Teismui, kuris išnagrinėjęs bylą paliko galioti sprendimą neskirti nuobaudos. Dalį informacijos apie šią istoriją rasite čia:

[Naglis Puteikis prašo ištirti teisėjų puotą Kaišiadoryse](#)

[Naglis Puteikis prašo ištirti teisėjų tostus, krepšinio turnyrus ir verslininko dukters įdarbinimą](#)

[Nacionalinė teismų administracija paaiškino puotą teisėjams surengusio verslininko dukters karjerą](#)

[Teisėjų taryba spres, kaip įvertinti teisėjų puotą Kaišiadoryse \(paskelbtas atsakymas\)](#)

[Naglis Puteikis: tirdamos teisėjų ryšius su verslininku A. Radvila, teismų savivaldos institucijos atsakė ne į visus klausimus](#)

[Naglis Puteikis prašo panaikinti Teisėjų garbės teismo sprendimą dėl teisėjo Egidijaus Žirono kaip nepagrįsta, leidžianti išvengti atsakomybės ir pateisinanti kyšių ėmimą primenančią praktiką](#)

DALIS KITŲ INICIATYVŲ

Čia rasite publikaciją apie tai, kaip, nepaisant valdančiųjų pasipriešinimo, buvo išrūpintos valstybinės pensijos daugiavaikėms mamoms – N. Puteikis padėjo apginti jų interesus:

[Kaip Seimas daugiavaikės mamos piktybiškai skriaudė, neduodamas joms pensijų](#)

BUS PAPILDYTA